

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Frit Danmark

3. Aarg. Nr. 8

Udgivet af en Kreds af Danske

Juni 1944

INVASIONEN OG DET DANSKE FOLK

„Vesteuropas Folk! Troppestykker af de Allierede Styrkers Ekspeditionshær gik i Morges i Land paa den franske Kyst. Denne Landgang er et Led i de Forenede Nationers fælles Plan, som er lagt sammen med vor store russiske Allierede, og som tager Sigte paa at befri Europa. Jeg bringer Dem alle dette Budskab: Selvom dette indledende Angreb ikke har fundet Sted i Deres eget Land, saa er Befrielsens Time dog nær. Alle Patrioter, Mænd og Kvinder, unge og gamle har en Indsats at gøre, naar den endelige Sejr skal vindes. Til Medlemmerne af Modstandsbevægelserne, hvadenten de faar deres Meddelelser herhjemme fra eller udefra, siger jeg: Følg de Instruktioner, De har faaet. Til Patrioter, som ikke tilhører organiserede Modstandsgrupper siger jeg: Udsæt ikke Deres Liv for unødigt Fare, men fortsæt Deres passive Modstand indtil jeg giver Dem Signalet til Rejsning og til Kamp mod Fjenden. Den Dag vil komme, hvor jeg faar Brug for Deres samlede Styrke. Indtil den Dag paalægger jeg Dem den haarde Opgave at udvise Disciplin og Tilbageholdenhed“.

Med disse Ord indledtes det Budskab, som *General Eisenhower* paa Invasionsdagen udsendte til Folkene i det undertrykte Europa. Gennem Krigens Aar har vi lært, at intet er de Allierede Nationers politiske og militære Ledere mere fremmed end at udtale store Ord og forhastet Optimisme. Derfor virker *General Eisenhower's* Sætning: *Befrielsens Time er nær* med saa stor Styrke paa os. Vi ved at det er mere end et Haab, der finder Udtryk, — det er et Løfte som vi trygt kan forlade os paa. Overalt i Europa, i Danmark som i de Lande, der endnu haardere end vi har følt Nazismens Tryk, betyder Invasionen i Frankrig en kraftig, moralsk Stimulans til at fortsætte og udvide Kampen. Men det er værd at lægge Vægt paa den Advarsel, der ligger i den Øverstkommanderendes Budskab: Hverken den organiserede Modstandsbevægelse eller den store Befolkning bør handle paa egen Haand. Man skal følge de Instruktioner, der udsendes af Frihedskampens hjemlige Ledelse og den Allierede Overkommando.

I Frankrig kæmper i Dag de engelske og amerikanske Tropper for at udvide det Fodfæste de allierede saa sikkert har erobret. Men samtidig er Signalet givet til de franske Patrioter, der i stadig stigende Skala falder Tyskerne i Ryggen. Jernbanelinier afbrydes, Broer sprænges i Luften, tyske Garnisoner angribes, og adskillige Steder besættes hele Byer og Egne af Partisanerne.

I Danmark skærpes Sabotagen mod krigsvigtige tyske Industrier, og

Ogsaa De kan hjælpe Frihedskæmperne og de allierede Tropper!

Transportmidler destrueres. Men endnu er det for tidligt at lade Kampen træde over i Partisankrigens Fase. Ordren hertil vil først blive givet af de Allieredes Overkommando og Danmarks Frihedsraad i Forening, naar Tiden er inde.

Det er aldeles nødvendigt, at vi alle viser den Beherskelse, det kræver ikke straks at sætte alle Kræfter ind for at svække og fordrive vor Fjende. Men dette betyder ikke, at vi skal ligge paa den lade Side. Alle, der har meldt sig til de organiserede danske Frihedsstyrker skal forberede sig paa deres Opgaver og skabe en saa stærk Hær som overhovedet muligt. Og hver eneste Dansker, der af Hjertet ønsker sit Lands Befrielse, skal gøre op med sig selv, hvorledes han kan yde sin Indsats.

Thi den Dag, der kaldes, skal det ikke blot være selve Modstandsbevægelsens Medlemmer, der sætter Livet i Vove for at bekæmpe vore Undertrykkere.

Det skal være hele Folket der kæmper for sin Frihed.

Frit Danmark.

Krigen i Danmark

For de undertrykte Folk varsler Invasionen Demokratiernes snarlige Sejr; for Nazisterne er det Dødsklodderne, der ringer. Derfor gribes de af Desperation og farer voldsommere end nogensinde frem mod Befolkningerne og de kæmpende Patrioter. I Danmark som overalt i Europa. Siden Dr. Best den 25. April proklamerede en skærpet tysk Kurs herhjemme har Henrettelser, Nazimord Hærværk og Massearrestationer hørt til Dagens Orden. Men tværtimod at svække Frihedskampen har denne Terror ægget til øget Modstand. Sabotagen er taget til, adskillige Gestappostikkere uskadeliggjort, og i det skjulte forberedes den Hjælp, vi danske skal yde de Allierede, naar de kommer for at fordrive Tyskerne fra vor Jord.

Vi bringer en kort Oversigt over Kampen i Danmark som den har for-

met sig, siden vi den 1. Maj afsluttede vort Majnummer.

Henrettelser

10 unge danske Frihedskæmpere er blevet henrettet som en Gengældelse for de Handlinger, deres frie Kammerater har begaaet.

Kontorist *Jørgen Schacht*, 20 Aar.

Oversætter *Georg Brochhoff Quistgaard*, 29 Aar.

Bankbogholder *Carl Jørgen Larsen*, 44 Aar.

Arne Lützen-Hansen, 24 Aar.

Orla Andersen, 28 Aar.

Cyklesmed *Benny Mikkelsen*, 18 Aar.

Fabriksforvalter *Herold Svarre*, 34 Aar.

Lærer *Herman Boye*, 30 Aar.

Sparekasseassistent *Helmer Woldike*, 30 Aar.

De faldt for Danmarks Sag. De var alle unge, danske Mænd, som ikke

Hvor ligger de tyske Garnisoner paa Deres Egn eller By? Hvor store?

vilde bøje sig under Nazismen, men kæmpe for deres Lands Frihed. Fra de forskelligste Samfundsklasser kom de, hver af dem var agtet og skattet indenfor sin Kreds og blandt deres Kammerater i Frihedsbevægelsen. Deres Død er ikke forgæves. De har gjort en Indsats, og de har vist andre Vejen ved deres Offervilje og deres Mod.

Nazistiske Repressaliemord

Men samtidig med disse Gidselmord, der dog udøves under lagttagelse af visse Retsregler — Hitlerske Retsregler — forsætter de fremmede og hjemlige Nazister efter officiel tysk Anvisning at øve Snigmord som Hævn for Stikkerdrab eller antinazistiske Synspunkter. 5 Danske er faldet som Offer for denne typiske Nazi-Metode. Driftsleder Jetzmar, der i god Tro havde huset en Stikker, som vilde snige sig ind i Modstandsbevægelsen, men siden blev afsløret og dræbt. Inspektør Henning Krarup Petersen, Restaurant „Skandia“, der flere Gange havde været i Forhør hos Gestapo, beskyldt for afvisende Optræden overfor nazistiske Kunder. Slagtermester Poul Søndergaard, Gothersgade 45, der i flere Tilfælde havde hævdet nationale Forretningsprincipper, og Skomager Svend Arne Larsen, Amagerbrogade 222, hvis Mord er ganske uforstaaeligt. Endelig Tømmerhandler N. H. Hein, Odense, der ikke vilde arbejde for Tyskerne; hans Død skulde hævne et Stikkerdrab, og i samme Anledning blev Bankdirektør Henning Hoffmann, Odense, haardt saaret ved et Attentat.

Dertil kommer 3 Danskere, der blev dræbt af det tyske Politi under Forsøg paa Anholdelse: Politibetjent Holger Søderberg, København, Oberst Paludan-Müller, Graasten, hvis heltemodige Kamp er omtalt i vor Nyhedstjeneste, og stud. jur. Leif Bruhn Petersen, der blev skudt ned paa Raadhuspladsen og et Par Dage senere afgik ved Døden. Trods hans livsfarlige Saar var han flere Timer i Forhør hos Gestapo, før han kom under Lægebehandling. Endelig er en ukendt Frihedskæmper blevet dræbt af den nazistiske Tegner Ib Jørgensen, København, og Dr. Hagens, en ung københavnsk Hospitalslæge skudt under Angrebet paa „Globus“, hvor han var med og fungerede som Læge.

Ogsaa disse 10 gode, danske Mænd, der mistede Livet i Danmarks Kamp mod Nazismen, vil blive mindet af os alle.

Det nazistiske Hærværk — Schalburgtagen

Et Led i de nazistiske Hævnaktioner er Schalburgtagen, et meningsløst Hærværk, der ikke gavner Tyskerne, men kun giver Afløb for Had og Raseri. Den har i de sidste 7 Uger antaget hidtil ukendte Dimensioner. I København, Fredericia og Assens er talrige uerstattelige Butiksruder blevet knust. Men særlig bestialske er der faret frem i Odense, hvor en Flok Schalburgfolk paa Gennemrejse den 24. Maj og den 15. Juni har foranstaltet en Række voldsomme Eksplosioner, der har ødelagt et stort Antal Forretninger, Virksomheder og Privatlejligheder.

Hvilke Veje i Byen og Egnen er spærret? Hvilke Broer er mineret?

Hvilke tyske Skibe ligger i Havnen? Af hvad Art? Hvor store?

I Aabenraa blev Politistationen den 4. Maj udsat for et Bombeattentat, i Aalborg er Etablissementet „Kilden“ brændt ned, og i den sidste halve Snes Dage har Schalburgfolkene i København totalt destrueret „Langelinje-pavillonen“, Golfklubbens Hus paa Erimitagesletten, K.B.-Hallen og Lægeforeningens smukke Palæ i Amalie-gade, „Domus medica“.

Dette er ikke Aktioner, som Schalburgfolkene selvstændigt iværksætter; det er Led i en planmæssig Terror, som i Følge Nazisten Wilfred Petersens Tilstaaelse blev aftalt mellem ham og Dr. Best i Dagene efter 29. Aug.

Massearrestationer

Det er umuligt at faa Oversigt over de Hundreder af Gestapoarrestationer, der har fundet Sted de sidste Maaneder. Tyskerne finder ingen Anledning til at give danske Myndigheder Meddelelse derom. Men tre Razzier har haft et saadant Omfang, at de ikke har kunnet skjules: Anholdelsen af en Snes Militærpersoner og ledende Politiembedsmænd i Jylland, de landsomfattende Fængslinger af fremtrædende Medlemmer i „Dansk Samling“, og Arrestationerne den 14. ds. i København af ca. 15. Læger, fortrinsvis Kirurger, der har Tilknytning til „Røde Kors“.

Tyskerne har ikke motiveret disse Arrestationer, der griber alvorligt ind i Landets Administration og Sygehus-

drift, men efter alt at dømme foreligger der for Flertallets Vedkommende ikke konkrete Anklager. Det er Skræmmeaktioner overfor Kredse, som formodes at nære Sympati for Frihedsbevægelsen.

Men vi Danske fortsætter Modstanden og Kampen

Paa Baggrund af hele denne Fremfærd fra nazistisk Side synes det utroligt, at Dr. Best skulde fordriste sig til at foreslaa det dansk-tyske Samarbejde genoptaget, som blev afbrudt den 29. August. Ikke des mindre har han gjort det, idet han i Maj foreslog, at dansk Politi aktivt skulde beskytte tyske Interesser ved at overtage Bevogtningen af en Række Virksomheder, der arbejder for Hitlers Krigsmaskine. Hvis „Forslaget“ blev afvist, truede Best med at afskedige dansk Politi helt eller delvist og erstatte det med SS.- og Schalburgfolk. Politimyndigheden skulde med andre Ord overgaa til Psykopater og straffede Personer! Til Trods for denne alvorlige Trusel indtog dog baade vor Centraladministration og raadspurgte politiske Kredse en fast Holdning og afviste Dr. Best Krav.

Baade Modstandsbevægelsen og den nationalt sindede Befolkning modtog Meddelelsen om dette *Nej* med stor Tilfredshed. En ny Indrømmelse til Tyskerne vilde have betydet, at vi baade indadtil og udadtil kom til at

Redaktionen sluttet den 20. Juni 1944

Hvor stor Last kan Broerne i Egnen bære? Er de bevogtet?

staa som en lydige Hitler-Vasalstat og ikke som en Nation, der kæmper for sin Frihed.

Samtidig med dette Udslag af vore ledende Myndigheders passive Modstand mod Nazismen, har Frihedskæmperne fortsat deres aktive Kamp ved Angreb paa den tyske Krigsmaskine. Sabotagen er udelukkende blevet rettet mod Maal, der er af afgørende Betydning for Hitlers Hære i deres fortvivlede Forsøg paa at forhåle Nederlaget — Skibe og Transportmidler, Radioinstrumenter og elektrisk Udstyr, Dele til Flyvemaskiner og Undervandsbaade. De største af disse Aktioner omtales i Frihedsraadets nedenstaaende Udtalelse.

Gestapos Muligheder for at komme Frihedsbevægelsen til Livs er blevet svækket gennem Ombringelsen af 7 nazistiske Stikkere. Flertallet af dem

er tidligere straffede Personer, for dem alle foreligger der Beviser for, at de mod Betaling har angivet Landsmænd til Fjenden.

Dette er i korte Træk Forløbet af Krigen i Danmark i denne Forsommer. Forstaaeligt er det, at mange gribes af Rædsel over, at alt dette kan hænde i vort fordums saa fredelige Land. Men vi maa se i Øjnene, at vi i Dag er et Folk i Krig, og Krigen gælder vort Lands forsatte selvstændige Eksistens. Hvor svære vore Tab og Ofre end er og bliver, har dog andre undertrykte Demokratier lidt hundredfold mere end vi, og de frie forenede Nationer sætter paa Vest-, Syd- og Østfront og i det fjerne Østen hele deres Ungdom ind i Kampen. Det er vor Skyldighed at yde vort Bidrag til at naa det fælles Maal uden at kny.

Hilsen til danske Sabotører fra Danmarks Frihedsraad og de Allieredes Overkommando

Paa Invasionsdagen den 6. Juni gik en Skare danske Sabotører, ca. 40 i Tal, til Angreb paa den af Tyskerne overtagne og ledede Fabrik GLOBUS i Glostrup, som fremstiller Højderor, Sideror m. v. til Flyvemaskiner.

Fabriken var befæstet med 5 Bunkerstillinger, og Bevogtningen varetoges af 30 udsøgte Sabotagevagter af Kaptajn Sommers berygtede Korps. De har alle gjort Tjeneste paa Østfronten, før de faar

tildelt Vagten paa de livsvigtige tyske Krigsindustrier her i Landet.

Patrioternes Angreb paa Fabriken gennemførtes med stor Dygtighed, Besluttsomhed og Mod. Efter at Bunkerstillingerne var nedkæmpet i aaben Ildkamp, som endte med, at de ellers saa udfordrende, brutale Sabotagevagter hejste det hvide Flag og tryglede om Naade, ødelagdes Virksomheden totalt.

Ved Bortkørslen fra Kampstedet drøb-

Hvor er Bunkers, Minefelter, Maskingeværreder, Observationsposter

tes den 30-aarige Læge, Erik Hagens af Sabotagevagter fra Fabriken „Carltop“. Han var en modig og offervillig Medkæmper. Hans Død betyder et Savn i de aktivt kæmpende Patriots Rækker.

Paa Baggrund af denne Bedrift og i Erindring om den seneste Tids mange betydningsfulde Kamphandlinger med tysk-arbejdende Industrier, — Kløvermarksvejens Flyveværksteder, B & W, Strandgade, Allways Radio, Svendborg Skibsværft og mange flere — ønsker *Danmarks Frihedsraad* at udtale sin Paaskønnelse af den Disciplin og Akkuratesse, hvormed Sabotagen mod de krigsvigtige Industrier er gennemført, og den Omhu, der overalt er udvist for at skaane danske Borgeres Liv og Ejendom. Vi udtaler vor Beundring for det Mod og den Uførlædethed, hvormed Patrioterne giver sig i Lag med og løser selv de vanskeligste Opgaver.

At man ogsaa i den frie Verden agt-paagivende følger den danske Frihedsbevægelses Kamp, derom vidner nedenstaaende Telegram, som det af den Allierede Overkommando er overdraget Danmarks Frihedsraad at overbringe de Patrioter, som deltog i Kampen mod „Globus“: „*Congratulations to danish saboteurs reference Werner Grundahl 6: June 1944*“ — („Lykønskning til danske Sabotører i Anledning af Werner Grundahl den 6. Juni 1944“.)

Vi ser i de danske Patriots frygtløse Kamp en Bekræftelse paa, at den Dag, der kaldes ud til den sidste og afgørende Kamp mod vort Lands Undertrykkere, vil hele den danske Befolkning med de aktive Patrioter i Spidsen ogsaa formaa at løse de Opgaver, Befrielseskampen stiller.

Danmarks Frihedsraad.

4 Aars Udplyndring af Danmark

Den 9. April var det fire Aar siden, Tyskland befriede os for Englands økonomiske Kvælertag med det Resultat, at Danmark fra at være et gældbundet Land i Dag har over 5 Milliarder Kroner tilgode hos vore Administratorer. Og det paa Trods af, at vi ifølge den officielle, tysk censurerede Handelsstatistik kun har haft en forholdsvis beskednen Merudførsel til Tyskland i Aarene 1940-41 og 1943-44. Det var altsaa paa et hængende Haar os, der var kommet til at skyldes Tyskland Penge og ikke omvendt, men takket være Hitlers særlige Kalkulationsmetoder har vi altsaa foreløbig kunnet forøge vore nationale Aktiver med ikke mindre end 5 Milliarder Kr., og skulde Krigen mod al Forventning fortsætte et Par Aar endnu, vil vi med det Tempo, hvori der nu arbejdes, antagelig blive det mest velhavende Land i Verden — efter nationalsocialistisk Maalestok selvfølgelig.

Det er som bekendt takket være Nationalbankens Regnskaber, at man saa nogen-

lunde — men ogsaa kun saa nogenlunde — er i Stand til at følge den svulmende Pengestrøm, Tyskland lader flyde over det ganske danske Land til Velsignelse for en Del driftige Landmænd, der har opdaget, at Kone og Børn, Tyende og Kvæg giver langt større Udbytte under tysk end under dansk Forvaltning, til Glæde for visse Ingeniører og Entreprenører, der har faaet en enestaaende Lejlighed til at vise, hvorledes man ved dansk Initiativ hurtigst, lettest og dyrest kan ødelægge et karakteristisk dansk Landskab, til Henrykkelse for en Del af Industrien, der har sat det som sin Livsopgave at demonstrere sin Evne til at samarbejde med eller i paakommende Tilfælde at erstatte tysk Krigsindustri, som allierede Flyvere har forvekslet med Boligkvarterer. Paa disse Regnskaber findes to Konti — Clearingskontoen og Værnemagtskontoen — hvoraf i alt Fald den sidste er særdeles let at analysere. Den omfatter nemlig de Beløb, som Na-

Tegn et Kort over de Oplysninger, De besidder, men gem det godt!

tionalbanken i de forløbne fire Aar forskudsvis har maattet udrede til vore Op-retholdere af Ro og Orden i Landet og vore Beskyttere mod de saa almindeligt forhadte Englændere, Amerikanere og Russere. Der er i de forløbne fire Aar af Nationalbanken i Sold til Værnemagtens udbetalt 900 Mill. Kr., til Værnemagtens Køb af Varer 622 Mill. Kr., til Befæstnings anlæg m. v. 1100 Mill. Kr., til Køb og Leje af faste Ejendomme (Bordeller etc.) 150 Mill. Kr. og til Transport med D.S.B. og andre indenlandske Transportmidler 100 Mill. Kr. — 2872 Mill. Kr. hvilket i Betragtning af, at der af disse Midler ogsaa har maattet udbetales Penge til Kaj Munk og andres Mordere, næppe kan være mindre.

Lidt større Vanskelighed volder det at finde ud af den anden Post paa Nationalbankens Regnskab, Clearingkontoen. Som allerede nævnt skulde den ifølge den officielle Handelsstatistik vise et helt andet Billede, end Tilfældet er, men det skyldes alene Førerens Omtanke og Hensynsfuldhed. Hvorfor skulde man f. Eks. tage Arbejdsglæden fra de danske Arbejdere i Tyskland ved at fortælle dem, at alle Lønoverførsler til deres Paarørende — det drejer sig om beskedne 220 Mill. Kr. — betales af os selv. Med hvilken Ret skulde man berøve Offentligheden og Krenchel Illusionen om, at den danske Industris Indsats for Tysklands Rustningsproduktion ingen som helst Rolle spiller, og at Sabotagen derfor er helt meningsløs, naar det er en Kendsgerning, at vi hidtil kun har betalt 1100 Mill. Kr., og kan det i Betragtning af det aandelige Udbytte endelig ikke være ligegyldigt, at vi har laant det tyske Gesandtskab med tilhørende Propaganda-Apparat 210 Mill. Kr.? Man skulde synes det, men ikke desmindre hævder ondsindede Personer, der aabenbart faar Penge fra den engelske Nationalbank i Stedet for den danske, at disse Tal burde offentliggøres, saaledes at man kunde faa fuld Opklaring paa, hvortil Pengene er gaaet, og hvorfor visse Medborgere har faaet en Levestandard, der ikke helt stemmer overens med Gøbbels Programartikler.

Det maa selvfølgelig være nok at fastslaa, at Tyskland foreløbig skylder os 5 Milliarder Kr., hvoraf 1,5 Milliard stammer fra Tømning af vore Varelagre, 1 Milliard Nedgang i den normale Optørelse af Bøliger og Fabriker og ca. 2,5 Milliard Formindskelse af vort Forbrug. Til Sammenligning tjener, at de 5 Milliarder svarer til eet Aars Nationalindtægt, eller om man vil, at den samlede danske Befolkning i eet Aar direkte og inddirekte har stillet hele sin Arbejdskraft til Tysklands Disposition.

Vor Husdyrbestand maa bevares

Naar Krigen er Slut, vil det være af den største Betydning, at vi har Grundlaget for en stor Produktion i Orden, og at vi hurtigt er i Stand til at sende Forsyninger til de ventende Markeder. Saa vidt det overhovedet er muligt, maa vi derfor inden for Landbruget stræbe efter at opretholde vore Besætningers Størelse. Derom er alle enige. Almindeligt Prisdald ventes ikke umiddelbart efter Krigen. Tværtimod regner man med, at Landbrugsprodukterne i den første Tid, medens den europæiske Produktion endnu er svækket, vil være efterspurgt. Lad os derfor gøre hvad vi kan for at bevare vore Besættninger, og lad os forøge dem, hvor det kan lade sig gøre, selv om det maatte føre til, at Produktionen i Øjeblikket blev noget mindre.

Det er bittert for alle nationalt bevidste Landsmænd at se Eksporten udleveret til vore nazistiske Undertrykkere, og det er bittert at se, at der i vore Rækker findes Landsmænd med saa sløvede Æresbegreber, at de ikke undser sig for at optræde som Værnemagere, kun drevet af Profitbegær. Saa meget mere bliver det for andre en Samvittighedssag, hvor vi kan, at bidrage til at tjene vort Lands og ikke Besættelsesmagtens Interesser.

Meget kan vi ikke stille op over for Modpartens Udnyttelse af vort Landbrug,

Aflyt Radioen fra London. Dan Lyttergrupper med uanmeldt Radio

men noget kan vi gøre ved at give den kommende Fredsproduktion et Fortrin fremfor den Produktion, vi i Øieblikket maa se omsat til Forøgelse af vort Tilgodehavende hos Tyskland. Derfor er det tilfredsstillende, at mange for Tiden er stærkere interesseret i Hestetillæg end i Flæskeproduktion, og det vilde kun være godt, om Tillæg inden for Kvægholdet kan øges selvom det derved bliver mindre til den øjeblikkelige Smørproduktion. Opretholdelse og Forøgelse af vore Besætninger betyder trods

alt en Mulighed for at staa med noget af Værdi, naar Freden kommer.

GERMANSKE VISDOMSORD:

„Utilfredse Kredse i de besatte Lande fordrister sig til at stille Fordringer til Tyskland. Disse Kredse opfører sig stundom, som om det ikke var dem, der havde erklæret os Krig, men os, der havde overfaldet dem!“ (Alfred Rosenberg i „Völkischer Beobachter“ citeret i Politiken den 7. September 1942).

**Naar De har læst FRIT DANMARK — giv det videre,
men gør det forsigtigt!**

Norge og Sovjetunionen

Den, der er bange for at dø, dør daglig, og den, der ligger under for den nazistiske Propaganda, ser Spøgelser alle Vegne. I den seneste Tid har adskillige danske ladet sig skræmme af de tyske Meddelelser om „Russisk Okkupation af Norge“. Skrækken grunder sig dog paa forkerte Forudsætninger. Nedenstaaende bringer vi et Udtog af den frie norske Regerings Organ „Norsk Tidende“ i London, som i sit Nummer den 17. Maj gik stærkt i Rette med en Række svenske og engelske Aviser, der havde fundet sig foranlediget til at bringe den nazistiske Skrøne til Torvs. Bladet skriver:

„Der er Grund til at understrege, at det er den norske Regering, som har taget Initiativet til denne Aftale... Udgangspunktet for Aftalen er den norske Rege-

rings Suverænitet og vort Lands Integritet. Grundlaget for de tre Aftaler (med England, Amerika og Sovjet — Red.) er, at saalænge militære Operationer paagaar, er det den Allierede Øverstkommanderende, som har al militær og civil Myndighed. Saasnart de militære Forhold tillader det, vil den norske Regering overtage sine fulde suveræne Rettigheder. Man kan simpelt udtrykke det saaledes:

Saalænge man er i Færd med at jage Tyskerne ud af Landet, er det den Allierede militære Øverstbefalende, som bestemmer i de befriede Omraader, og i det befriede Norge er det den norske Regering og det norske Folk.“

Bladet fortsætter:

„Paa denne Baggrund kan man ikke andet end beklage den Maade, hvorpaa

Taler De Engelsk? Hvis ikke, saa faa en sprogkyndig Ven til Tolk!

Ogsaa De kan hjælpe Frihedskæmperne og de allierede Troper!

enkelte engelske, amerikanske og ogsaa svenske Blade har omtalt Aftalen. Nogle er endog gaaet saa langt, at de har talt om Okkupation af Norge. Vi mente, at Okkupation var en tysk Specialitet, og det er den ogsaa. Man skulde tro, at i det mindste de engelske Blade havde erindret sig, at de forenede Nationer gentagne Gange har erklæret, at det er Folkene selv, der skal bestemme, hvorledes de vil regeres. I Moskva-Deklarationen hedder det udtrykkeligt, at det internationale Samarbejde skal bygge paa Respekt for de deltagende Landes Suverænitæt, hvad enten de er smaa eller store. Samtlige de Aftaler, som nu er underskrevet, stemmer overens med disse Principper. Aftalerne gælder Samarbejde mellem allierede Lande og Norges Befrielse fra tysk Okkupation. . . Fra norsk Side er der al Anledning til at være yderst tilfreds med disse Aftaler. Forhandlingerne har været ført i den tillidsfulde Aand, som har præget Samarbejdet mellem Norge og vor store Allierede, og har vist, at paa Basis af frie Forhandlinger mellem frie, suveræne Stater kan man naa positive Resultater, som lover godt for et fremtidigt internationalt Samarbejde.“

„Norsk Tidende“ er ikke alene om at udtrykke Forundring over de engelske og svenske Blades „Misforstaaelse“ af Aftalen. Disse Følelser deles ifølge SDS's Londonkorrespondent den 18. Maj fuldt ud af engelske og allierede Observatører i London. Fremfor alt beklager man Tendensen hos visse Kommentatorer til at behandle Aftalen ud fra et forkert Udgangspunkt. Visse Folk har fremstillet Sagen saaledes, at det er Sovjetunionen, som har krævet at faa Anledning til at deltage i „Okkupationen“ af Norge. Andre har fremstillet Sagen saaledes, at Norge har maattet give efter for de Allieredes, i Særdeleshed Sovjetunionens. Præs — de fleste baserer deres med et mildt Ord „fejlagtige“ Vurderinger paa en Skildring

i London-Bladet Daily Sketch, der er et notorisk fejlorienteret og sensationslystent Blad. Sandheden er, som det fremgaar af den ovenfor citerede Artikel i den norske Regerings Blad, at det er den norske Regering, som har ønsket Aftalerne sluttet — og heri har den norske Regering handlet klogt og rigtigt.

Dette indrømmer da ogsaa det svenske Højreblad Svenska Dagbladet, som skriver: „Naar nu dette af den tyske Presse, Quislingorganerne i Norge og deres aandelige Slægninge i Sverige og Finland udlægges paa den Maade, at „Kong Haakon har solgt Norge“, at „Sovjetregeringen har krævet militært Fodtæste i Norge“, saa mærker man den agitatoriske Hensigt og forundres ikke“.

Vi herhjemme bør heller ikke forundres over den Maade, hvorpaa Nazisterne udnytter Aftalen — men vi bør heller ikke lade os forvirre af den nazistiske Agitation og ligge under for den. Der vil utvivlsomt komme meget mere af samme Slags fra Nazi-Side, efterhaanden som Krigen lakker mod Slutningen, og Konturerne for den nærmeste Efterkrigstid trækkes op. Det er muligt, at den frie Presse ikke i hvert enkelt Tilfælde er i Stand til at tilbagevise de nazistiske Forvanskninger. Vi kan derfor kun tilraade enhver Dansker til Stadighed at holde Hovedet koldt, at erindre sig, at Nazisterne kun har eet Formaal med deres Propaganda: at saa Forvirring, Usikkerhed og Mistro til de Allierede, og endelig at erindre sig Ordlyden af Moskva-Deklarationen, hvori det udtrykkeligt hedder, at det internationale Samarbejde skal bygge paa Respekt for de deltagende Landes Suverænitæt, uanset deres Størrelse.

Det vidner ikke om Omtanke, dersom man underkender dette Englands, Amerikas og Sovjetunionens Løfte og i Stedet blindt tror paa de nazistiske Agitatorer og Løftebrydere.

Forbered Dem paa at kunne følge de tyske Troppebevægelser!

EFTERKRIGSTIDENS PROBLEMER III

Krigsformuer kan konfiskeres!

Der er i Dagspressen i den senere Tid ført en indgaaende Diskussion om Spørgsmaalet Konfiskation af Krigsgevinster efter Krigens Afslutning. Denne Debat er Udtryk for, at Frihedsraadets Krav om Beslaglæggelse af krigsskabte Formuer har vundet Gehør i vide Kredse. I Frihedsraadets Efterkrigstidsprogram slaes det fast, at det vil være retfærdigt og rimeligt at ramme dem, der for økonomisk Vindings Skyld ikke har vist tilbørlig Tilbageholdenhed med Hensyn til at stille deres Arbejdskraft og Produktionsanlæg til vore Fjenders Disposition. Som det nærmere blev uddybet i vort sidste Nummer, vil en Konfiskation af saadanne Personers Formuer ikke alene virke som en Straf og Fordømmelse af deres unationale Holdning, men ogsaa kunde bidrage til at raade Bod paa den sociale Uretfærdighed, der har præget Besættelsens Aar. Hele den store Del af Befolkningen, der har lidt Nød og Afsavn, mens Værnemagerne levede højt og samlede til Bunke, slutter da ogsaa op om Frihedsraadets Krav.

Imidlertid er der fra anden Side ytret Betænkelighed ved en saadan Konfiskation; saaledes har Fuldmægtig Jacob la Cour i „Tidsskrift for Industri“ skrevet en Artikel udfra skattetekniske Synspunkter, konkluderende i, at det „næppe er uberettiget at betegne et Forsøg paa at realisere Tanken som uforsvarligt“. Da Forfatterens Argumenter ikke alene kan yde Værnemagerne en tiltrængt Støtte men ogsaa for andre tage sig bestikkende ud, skal vi her belyse dem nærmere og

gendrive dem, hvor de er uholdbare. Det skal bemærkes, at Fuldmægtig la Cour beskæftiger sig med krigsvundne Formuer i al Almindelighed, mens det i Frihedsraadets Pjece udtrykkeligt hedder, at man ikke tager Sigte paa „den almindelige Indtægtsfremgang, der karakteriserer hele Erhverv som Følge af Pristigninger paa deres Produkter, og som den enkelte uden selv at have tilstræbt det har deltaget i“. Hvorvidt man til sin Tid vil indføre en Skatte- og Konfiskationslovgivning, der tjener til at bøde paa Misforholdet mellem de forskellige Samfundsklassers økonomiske Stilling under Krigen, skal vi ikke her beskæftige os med.

I la Cours Artikel fremhæves det, at den administrative Opgave, der er forbundet med Konfiskationen, bliver meget omfattende og vanskelig. Dette er sandsynligvis rigtigt, men Hovedsynspunktet maa dog være, at hvis et Flertal af Befolkningen gaar ind for saadanne Konfiskationer maa Vanskelighederne overvindes, saa Maalet sker Fyldest. Opgaven kan næppe overlades til Skattemyndighederne. Der maa nedsættes Konfiskationskommissioner der faar Myndighed til at kræve sig forelagt alle Oplysninger saavel af Privatpersoner som af offentlige Myndigheder, herunder Skattevæsenet. Disse Kommissioner maa gennemgaa alle de ved Krigens Afslutning bestaaende Formuer for at faa fastslaaet, om de er krigsbegrundede og stammer fra Virksomhed før Besættelsesmagten; I Tvivlstilfælde maa det paahvile Formueejerne at

Vær beredt til at afskrive og fordele Løbesedler med Anvisninger o. l.

Tænk paa, hvordan De kan øve Obstruktion mod Tyskerne, naar Tid er

bevise, at det ikke er Tilfældet. Ligeledes maa Kommissionerne have Myndighed til at gennemgaa alle krigsbetingede Indtægter og paalægge Vedkommende en Krigskonjunkturskat med tilbagevirkende Kraft, selvom Indtægten ikke har givet sig Udslag i nogen Formue der paavelsigt er i Behold ved Krigens Afslutning.

Kommissionen skal have Myndighed til ved en Kendelse at afgøre, hvor meget der i hvert Tilfælde vil være at udrede, i hvilke Terminer, Inbetalingen skal finde Sted samt hvorledes det Offentliges Tilgodehavende ifølge Kendelsen skal sikres. I Modsætning til Fuldmægtig la Cour maa man mene, at disse Konfiskationskommissioner ikke i deres Virksomhed skal være bundet ved meget detaillerede Forskrifter. Det vil i Betragtning af Omraadets Vidtløftighed være praktisk ugørligt at opstille udtømmende Regler. Forklaringer der afgives for Kommissionerne, maa ske under Vidneansvar og Forholdelse af Oplysninger straffes haardt. Det er en Betingelse for at Konfiskationen kan blive effektiv, at Kommissionerne paa den ene Side arbejder sagligt sammen med Skattemyndighederne, men paa den anden er uafhængige af disse og af alle formelle Hensyn, som disse Myndigheder maa tage. En vis Haandfasthed maa præge disse Organer: Det er ikke de skaldede, men de skurvede Hoveder, Haarene skal rives af.

La Cour fremhæver, at Stigninger der skyldes formel Opvurdering af Aktiver bør gaa fri for Konfiskation. Dette er sikkert i visse Tilfælde rigtigt, men Kommissionerne maa have Opmærksomheden

henvendt paa bogholderimæssige Manipulationer, saaledes ogsaa Afskrivninger, da der gaar Frasagn om, at Skattevæsenet lukker Øjnene for visse Entreprenørers eventyrlige Afskrivninger. Ogsaa en Opvurdering kan give Anledning til Undersøgelse af, om ikke Formuen har været urimelig nedskrevet tidligere og nu opskrives af særlige Grunde. I det hele taget bør Kommissionerne se meget overlegent paa Formuens regnskabsmæssige Størrelse. Det er de reelle Værdier, der maa søges frem til.

Der er derfor heller ingen Grund til at nære Betænkelighed ved de Tilsløringer af Forundersøgelser, som utvivlsomt i rigt Maal vil blive forsøgt. Hvadenten Krigsgevinsten er baandlagt i fast Ejendom, Indbo, Kunstgenstande eller er kommet paa nye Hænder i Form af Arv eller Forskud paa Arv, vil Kommissionerne ved en konkret Undersøgelse kunne finde frem til den og konfiskere Værdierne til Fordel for Samfundet. Det afgørende maa i hvert Tilfælde være, om der reelt er Tale om uberettiget Fortjeneste i Ly af Landets Nødsituation eller ikke.

Forfatteren til Artiklen i „Tidskrift for Industri“ mener, at man bør tillade en Formuestigning under Krigen svarende til den almindelige Prisstigning. Men ogsaa her maa det afgørende være, om Formuesforøgelsen er krigsbetinget, og det maa Kommissionen afgøre. Der er ikke den mindste Grund til, at en Værnemager skulde være berettiget til at beholde en Del af sin Gevinst. Lige saa lidt kan man opstille en Regel om, at „normal Opsparing skulde undtages for

Løb ikke unødigt Risiko, sæt ikke andre i Fare ved Snak. Gestapo lytter!

Konfiskering. Det afhænger af Kilden, hvoraf Opsparingen er runden. Yderligere mener Forfatteren, at det maa være en Betingelse for Konfiskation, at Formuen efter Krigen er større end før. Men dette kan ikke siges i denne absolute Form. Forelaa der f. Eks. en Formue paa 1 Million, der helt eller delvist er gaaet tabt, og en ny er indtjent i Kraft af Besættelsen, maa den nye Formue naturligvis være underkastet den almindelige Regel.

Fuldmægtig la Cour anfører videre, at Konfiskeringsplanerne kan paavirke Kapitalinvesteringen i uheldig Retning. Som Eksempel nævnes, at Køb af Landejendomme til mere end Ejendomsskyldværdien vil blive anvendt for at skjule Differencen mellem Handelsværdien og Ejendomsskyldværdien. Hertil maa man sige, at denne Kapital er meget daarligt skjult. Kommissionerne skal ikke bestaa af Taaber, og der er i denne Forbindelse, hvor det ikke drejer sig om en normal Beskatning, ingen Grund til at respektere Ejendomsskyldværdien. Ganske tilsvarende Betragtninger gælder overfor Forsøg paa at skjule Kapital ved Grundforbedringer, Supplering af Besætning o. s. v.

At Planen efter la Cours Mening vil skade Erhvervslivets Konsolidering, idet Reserver vil blive angrebet, Anskaffelser realiseret o. l. er ikke rigtigt: det har kun privatøkonomisk Betydning. Landets Produktionsmuligheder vil ikke blive paavirket i uheldig Retning. Hvad der sker er kun det, at Staten bliver Kreditor hos visse Dele af Erhvervslivet, og eventuelt maa overtage visse Virksomheder. Hvor det er paakrævet og forsvarligt, vil Staten kunne lade sit Tilgodehavende blive staaende i Virksomhederne, saaledes, at det sikres, forrentes og amorticeres paa almindelig forretningsmæssig Basis.

I Artiklen lægges der megen Vægt paa, at man kun rammer de Krigskapitalister, hvis Formue er i Behold ved Krigens Afslutning, mens de langt mere asociale Individider, der i en vareknapp Tid har brugt Pengene, gaar fri. Nu kan man nok fremdrage en Del drastiske Eksempler paa Personer, der har tjent og forbrugt store Summer, men økonomisk vejer de lidet til ved Siden af de virkelig store Værnemagere, der har indskovlet Millioner. Men det skal villigt indrømmes, at der ikke er mindste Grund til at lægge Fingrene imellem overfor dem, der har brugt, hvad de tjente. Derfor bør Kommissionerne have Myndighed til at gennemgaa de Paagældenes Forhold og paalægge dem en Slags Krigskonjunkturskat med tilbagevirkende Kraft, som en personlig Gældsforpligtelse til det Offentlige. At Insolvens saa kan medføre, at Beløbet aldrig bliver betalt, er en Tragedie, som Samfundet deler med andre Kreditorer, uden at nogen vel derfor vil frakende retsbeskyttede Gældsforpligtelser Betydning.

Fuldmægtig la Cours Artikel er tiltalende i sin Saglighed og egnet til at give Impulser. Den fremfører alle de Indvendinger, der kan forventes fremsat mod Planen, og hans Argumenter er til Dels gaaet igen i Dagspressen. Men der er ikke fremkommet nogen Indvending, som kunde bevirke, at man principielt lod Planen falde. la Cour ser hele Sagen ud fra traditionel Skattelovgivningssynspunkter, og de strækker ikke til her. Det drejer sig om et ganske ekstraordinært Indgreb, foraarsaget af ekstraordinære Omstændigheder. Konfiskationen skal gaa ud over Personer, der har beriget sig paa Landets og Medborgerernes Bekostning. Dette fritager os for at skulde veje de Herrers Indvendinger paa Skattevæsenets Guldvægt. Samfundet misbilliger en unational Handlemåde, og jævner sociale Uretfærdigheder